სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარიელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

პარასკევი, 25 ოქტომბერი 1918 წ.

ერთობა

ფასი 50 კაპ.

გაზეთი ღირს: 1 თვით 12 მანეთი ცალკე ნომერი ყველგან 50 კაპ. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი—1 მან. სამგლოვიარო განცხადება 20 მან. სჩქარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 12 ს. ხელმოუწერელი წერილები არ ბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მოწერილებმა ფულიანი [illegible] ზევით უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ, [illegible] кн. 199. Редакція „Единства". [illegible] გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადად მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ, Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 229 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 229

ორშაბათს, 21 ოქტომბერს, ქ. თფილისში, ხანგრძლივ და მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ უდროოდ გარდაიცვალა ნაფიცი ბეჭილი

ლევან გიორგის ძე ფერეთელი

რასაც გამოუთქმელი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ ძმა მისი, ორაკლი წერეთელი, და ელენე დიმოლონი და მისი აღზრდილი დეიდეები, ანასტასია და ეკატერინე ნიკოლაძეები. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე მიცვალებულის ბინაზე, არტილერიის ქუჩა, № 5. გამოსვენება პარასკევს, 25 ოქტომბერს, დილის 9 საათზე ქაშვეთის ეკლესიაში, დაკრძალვა დიდუბის სასაფლაოზე.

ანასტასია მიხეილის ასული თუმანიშვილი—წერეთლისა ღრმა მწუხარებით აუწყებს ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ ორშაბათს, 21 ოქტომბერს ქ. თფილისში ხანგრძლივი და მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ უდროოთ გარდაიცვალა მისი ძვირფასი

ლევან გიორგის ძე ფერეთელი

პანაშვიდები ყოველდღე, საღამოს 6 საათზე. გამოსვენება პარასკევს, 25 ოქტომბერს, დილის 9 საათზე ქაშვეთის ეკლესიაში, დაკრძალვა დიდუბის სასაფლაოზე.

ღრმად დამწუხრებული დედ მამა: თეკლე და ლავრენტი, შვილები: კონონი, ბეჟან, გოგოლა, შუბანიკა, ვასანი და ლიზიკო, სიძე—სერგო, ბიცოლები: მაშო და გოგოლი, ბიძები: სარდიონ და რაჟდენ, ბიძაშვილები: კარლო, ზაქრო, გიორგი, ნინა და მარგალიტა მწუხარებით აუწყებენ ნაცნობთ და ნათესავებს, რომ სამი დღის ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მათი საყვარელი შვილი

შოთა ლავრენტის ძე მაგალაძე.

დაკრძალვა მოხდება კვირას, 27 ოქტომბერს, სოფ. ბეღეში, ხევის წმინდა გიორგის სასაფლაოზე. (2—2)

მწუხარებით გულ მოკლული ტერენტი ლუკას ძე ლატარია და შვილები მირკა და მანია აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და შეგობართ, უდროოდ დაკარგულ ძვირფასი მეუღლის და დაუვიწყარ დედის კბილის ექიმის

ელენა თეოდორე სუგგოტინის ასულ ლატარიას

სულის მოსახსენებლად შაბათს ოქტომბრის 26 დღეს 12 საათზე წმინდა სამების ეკლესიაში ქ. ზუგდიდში გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი (2—2)

ჭიათურის დრამატიული გაზეთობა და სცენის მოყვარეთა წრე აუწყებს საზოგადოებას, რომ დაუვიწყარი წევრისა და თანამშრომლის

ვერა ვარაზაშვილის

გარდაცვალებიდან ორმოცი დღის თავზე ჭიათურის თეატრის დარბაზში კვირას, 27 ოქტომბერს, დილის 12 საათზე გადახდილ იქნება პანაშვიდი.

ისიდორე სოფრომის ძე და შვილები: თალიკო და სოსიკო ვარაზაშვილები აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობართ, რომ პირველის—მეუღლისა და მეორეთა—დაუვიწყარ დედიკოს

ვერა ვარაზაშვილის

გარდაცვალებიდან ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი გადახდილ იქნება ს. ცხრუკვეთში, მიცვალებულის საფლავზე, კვირას, 27 ოქტომბერს, დილის 10 საათზე. (3—3)

პარლამენტის წევრი ალექსანდრე და პორფიტი ვლადიმერ იოსების ძენი, მეუღლენი მათნი ელისაბედ ნიკოლოზის ასული და ნინა კონსტანტინეს ასული წერეთლები აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ, ამხანაგთ და მეგობართ, რომ მათი მარად დაუვიწყარი დის

ვერა ვარაზაშვილის

გარდაცვალებიდან ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი გადახდილ იქნება კვირას, 27 ოქტომბერს, ანჩისხატის ტაძარში. წირვის დასაწყისი დილის 10 საათზე, პანაშვიდი დღის 12 საათზე. (3—1)

ღრმად დამწუხრებულნი მამა მღვდელი იოანე, დედა ოლღა, ძმები: გიორგი, ბესარიონი და ნიკოლოზი. დები: ქიონია, პარასკევა და მინადორა, ბიძა: გრიგოლი და ივანე, სიძეები: გიორგი ფაჩულია და ილია ანჯაფარიძე შვილებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ უდროოდ გარდაცვალების დაუვიწყარი

აპაკი იოანეს ძე ხუხუნის

რომელიც მოხდა ღამე 23—24 ოქტომბერს ქ. თფილისში. პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე. სახლი № 15, ფასანაურის ქუჩაზე, გამოსვენების დღე სოფელ ლესაჯეში წასასვენებლად საღაც უნდა მოხდეს დაკრძალვა გამოცხადდება ცალკე.

მამა ანტონი, დედა ბაბილინა, ძმები მამია და კოლია მელიქიები, ბებია და ბიცოლები: ელისაბედი, მაგდალინა და მატრონა; კალისტრატე, ბართლომე და ესტატე ჯოჯუები უღრმესი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ უსაყვარლესის

ლადო ანტონის ძე მელიქიას

უდროოდ გარდაცვალებას. დასაფლავების დღე დანიშნულია პარასკევს, ოცდა ხუთ ოქტომბერს, ახალი სტილით, ნაშუადღევის ოთხ საათზე, ქალაქ ფოთში, მეგრელის ქუჩა.

დაიბეჭდა და გამოვიდა გახახყიდათ

ნოე ჟორდანიას

„სოციალ-დემოკრატია და საქართველოს სახელმწიფო ორგანიზაცია"

ახალი ბროშურა:

ფასი ერთი მანეთი. გამოსცემა საოლქო კომიტეტისა.

აგენტებს და გამყიდველებს, ვინც წაიღებს არა ნაკლებ 50 ცალისა, დაეთმობათ ოცი პროცენტის დაკლებით. ფული წინდაწინ უნდა იქნას გადახდილი. საწყობი „ერთობის" რედაქციაში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დილის წარმოდგენა. **სახელმწიფო თეატრი** დილის წარმოდგენა.

კვირას, 27 ოქტომბერს, 1918 წ.

საქართველოს ჯარის სამუსიკო საქმეთა გამგის და მთავარლოტბარის კ. ფოცხვერაშვილის ხელმძღვანელობით პირველად თფილისში

გაიმართება

ქართულ-გერმანული სამხედრო მუსიკის

სანიმუშო კონცერტი

დამკვრელთა დასების ცალ-ცალკე გამოსვლის შემდეგ, ქართველ-გერმანელთა მრავალრიცხოვანი ორკესტრი (100 კაცი) კ. ფოცხვერაშვილის ლოტბარობით შეასრულებს ქართულ სამხედრო მუსიკის სანიმუშო პიესებს. შესრულებული იქნება სხვათა შორის კ. ფოცხვერაშვილის მიერ ახლად შემუშავებული ძველი ქართული ჰიმნები: **იამბიკოები, მუნახიპები, ქებადები, სავრი** და სხვანი. პროგრამაში შედის აგრეთვე ახლი გაორკესტრებით: ქართული ეროვნული ჰიმნი, ლაშქრული, ლოცვა ქართველი ერისა, თავისუფლების მარში, **არმაზის ჰიმნი, „კერპთა დამხობის"** ოპერიდან და სხვანი. დასასრულ დადგმება საუცხოვო აპოთეოზი—ცხოველი სურათის სახით აღიმართება—**თავისუფალ საქართველოს ძეგლის პროექტი.**

დასაწყისი შუადღის 12 საათზე. ფასები ჩვეულებრივია.

ბილეთები იყიდება თეატრის კასაში.

დემოკრატიული აღმშენებლობა

ჩვენი ქვეყანის აღმშენებლობა მეტად არანორმალურ პირობებში დაიწყო. არამ რტო იმიტომ, რომ ანარქიის ალმფრში იყო გახვეული ქვეყანა, არა მარტო იმით, რომ გარშემო უდაბნო გვერტყა ბალშევიზმის ან ოსმალთა ურდოების, არამედ იმითაც, რომ ქვეყანას არ ჰქონდა გამოცდილება, დემოკრატიული შენობის არ ჰქონდა ტრადიცია, ნამუშევარი, დემოკრატიულ საფუძველზე აგებული. მას არც თვით განეცადა და არც ენახა თვითმართველობის მუშაობა, გარეშე ორიოდე ქალაქისა.

ჩვენი სოფელი დღემდე პოლიციურ თვითნებობის ბრჭყალებში იყო ჩაჭედილი. მან იცოდა ერთი მთავრობა—ბრძანების მიმცემი და უსიტყვოთ მორჩილების მომთხოვნი, მან იცოდა ერთი ბატონი—ბოქაული და სტრაჟნიკი, მათრახით ხელში. მთავრობა და მათრახი შეერთდა მის გონებაში, როგორც განუყოფელი ელემენტები.

არა თუ უცენზო—თვით ცენზიანი წრეებიც მხოლოდ რუსის ჩინოვნიკზე, ბიუროკრატზე, მოხელეზე იყვნენ მიჩერებულნი. აქედან წარმოსდგა ცალმხრივობა ხალხის შეხედულების და ცალმხრივობა პრაქტიკის. რევოლიუციის ხანამ ვერ შესძლო ამ დიდი ისტორიული ნაკლის გამოსწორება. ორი წლის განმავლობაში შეუძლებელი შეიქნა თვითმპყრობელობის ამ უსაშინელეს ნაშთის და ნაანდერძევის აღმოფხვრა. საზოგადოებრივმა და რევოლიუციონურმა ძალებმა სცადეს ზოგიერთი საზოგადოებრივი, თვითმართველობის ფუნქციები კოლექტიურად მოეწყოთ, არჩევნების სისტემაზე დაეწყებინათ. საქმე სურსათის, ადმინისტრაციის და სხვ., დაუყოვნებლივ ახალ ნიადაგზე იქნა დაყენებული.

მაგრამ აქაც ჩვენს ქვეყანას მოელოდა დიდი და მძიმე გამოცდა. ნაწილობრივი განხორციელება თვითმართველობ სა და ისიც საერთო აზეე დარევის ხანაში, შეუძლებელი შეიქნა. ასეთმა ნაბიჯმა ისეთი დიდი, შესაძრნევი ნაყოფი ვერ გამოიღო, რომ ხალხისთვის დაენახვებინა მთელი სიძლიერე და მნიშვნელობა თვითმართველობის პრინციპისა.

აი, ასეთ პირობებში შევუდექით ჩვენ ერობის შემოღებას. ბალშევიზმის ექსპერიმენტების უნაყოფოთ ჩატარების შემდეგ, დავიწყეთ კიდეც მისი განხორციელება. ბევრგან ერობა არჩეულია ზოგან მოქმედება დაიწყო, ზოგან მოკლე დროში დაიწყებს.

და, აი, ასეთ ხანაში ჩვენ გვეშინიან არ განმეორდეს კიდევ ერთი შეცდომა, რომელიც ფსიბოლოგიურად დღევანდელი მდგომარეობით არის მომზადებული. აქამდე ერობას მოელოდა საფრთხე ქვევიდან, ხალხიდან, მისი მოუმზადებლობიდან, მისი შეუგნებლობიდან. ახლა შეიძლება ასეთი საფრთხე მოეკვლინოს ზევიდან, მართველობის ცენტრიდან. დღევანდლამდე ერობის უმონლობის გამო მთელი საერობო ფუნქციები ცენტრალურ მართველობას აწვა კისერზე. თვითეული წვრილმანი, თვით სოფლის გზების გაყვანაც კი, მას ეკითხებოდა, მის ინიციატივას თხოულობდა. არსებითად ჩვენი ქვეყანა დიდ ერობაზე მეტი არაა, მისი ფარგალი დიდი ერობის ფარგალს არ სცილდება. აქედან შესაძლებელი ხდება ცენტრისთვის მთელი საერობო საქმეების გაძღოლა და სამინისტროებს ებადებათ კიდეც ა ეთი აზრი. გზათა მინისტრი მაგ. საერობო გზების მის განკარგულებაში გადაცემას თხოულობს. შინაგან საქმეთა სამინისტრო საერო ფოსტა ტელეგრაფის გაყვანას შეუდგა და სხვ. შეიძლება ყველა ეს დროებითი, შეიძლება ეს გამოწვეულია იმით, რომ დღემდე ერობა არა გვაქვს, მაგრამ ჩვენ მაინც გვინდა ხაზგასმით აღვნიშნოთ, რომ ერობას შემოღებისთანავე ყველა ადგილობრივი ფუნქციები გადაეცეს.

გზაც, სკოლაც, ფოსტაც, სამკურნალო საქმის მოწყობაც მას დაეკვალოს, ცენტრი მხოლოდ ზოგადი რეგულიატორის ხელში დარჩეს. ასევე უნდა იქნეს აგრარულ საკითხთა სფეროშიც—აქაც რეფორმის გატარება, განსაკუთრებით მიწის დარიგება გლეხებისთვის და აგრეთვე საკითხი მიწ ს ფონდის შენახვისა, ადგილობრივი მნიშვნელობით ტყეების, ბაღების, ეენახების, წყლების მოგვლა-პატრონობის და სხვა, უნდა ერობის კომპეტენციაში შევიდეს.

ჩამორთმეული მიწიდან, თუ ყველა არა, დიდი ნაწილი მაინც უეჭველად უნდა ერობას გადაეცეს, ზოგი გლეხებისთვის შესასყიდათ, ზოგიც სხვა კულტურულ საჭიროებებისა და მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად.

ამით, და მხოლოდ ამით, ერობა დაუახლოვდება გლეხობას, მასსას, ხალხს, გახდება მისი ადგილობრივი მთავრობა, მისი ჭირის და ლხინის მოზიარე და ამით მკვიდრი და ურყეველი საფუძველი ჩაეყრება დემოკრატიულ წყობილებას.

არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ თუ დემოკრატიული წყობილების გვირგვინი ერთ პარლამენტიანი სისტემაა და აღმასრულებელ ძალის დამორჩილება კანონ მდებელზე, სამაგიეროთ, მისი საფუძველი, მისი ძირის გამმაგრებელი, დემოკრატიული ერობაა, რომელიც სახელმწიფოს ყველა განკარგულებებს ატარებს ადგილობრივ ცხოვრებაში.

ჰარმონიული ურთიერთობის დამყარება ცენტრსა და თვითმართველობის შორის, სრულ დემოკრატიულ საფუძველზე, შექმნა დემოკრატიული საღი ტრადიციების და პრაქტიკის მათ ურთიერთ დამოკიდებულებაში—აი მორიგი და უდიდესი საკითხი დღევანდელ აღმშენებლობითი მუშაობისათვის.

ბევრი დაბრკოლება ელობება წინ ამ საკითხის გადაჭრას. მოუმზადებლობა მასსის და შეუთვისებლობა ცენტრალურ მართველობის, მაგრამ ჩვენ გვწამს საქართველოს დემოკრატია ყოველივე და ბრკოლებებს სძლევს და დაწყებულ უმაგალითო ისტორიულ მუშაობას დემოკრატიულ რესპუბლიკის აღმშენებლობასას, უმაგალითო ენერგიით და გენიალობით დაგვირგვინებს.

პრესა

სამწუხაროთ, სოც. ფედერალისტებს რაღაც ნერვიულობა დასჩემდათ ამ ბოლო დროს: ხან იმაში გვდებენ ბრალს, ვითომ ჩვენ მიუკერძოებლობას ვიჩენთ და მარტოთ-მარტო ვკისრულობთ ქვეყნის მართვას, ხან კ დევ იმაში, ვითომ კვლავ რუსეთთან დაბრუნების განზრახვა გვქონდეს.

ამ ხანად „ბარბას" № 199 დაბეჭდილ „ნაბლიუდატელის" წერილს დაურღვევია ფედერალისტების სულიერი სიმშვიდე და „სახალხო საქმე" გვისაყვედურებს:

„სოციალ დემოკრატია უბრუნდება იმ ვითომდა „ინტერნაციონალობას", რომლის გამოც აგებდა ქართველი ერი და კმაყოფილი იყვენ სხვები. დავანებოთ, ბ ბო, თავი ყველაფერს, რად გვინდა საქმის გაკეთება და რისიმე გაეროვნება: ეხლა ხომ სხვა ქარმა დაჰბერა და ჩრდილოეთიდან მზეს მოელით!"

რამ გამოიწვია ასეთი ღაღადისი „სახალხოს" მხრით. განა ჩვენ როდისმე გაეროვნების წინააღმდეგ ვიყავით? ჩვენ მოვითხოვდით და მოვითხოვთ თანდათანობას და რამდენადაც ვიცით აქ სრული თანხმობაა მთავრობაში და სახალხო განათლების სამინისტროს პოლიტიკა ჩვენ არ მიგვაჩნია მიუღებლათ. კრიტიკა ეხება კერძო მთავრობის მონდობილების აღმასრულებელთ და თუ განათლების მინისტრის ბრძანება თელავში მართლა არ შეასრულეს, ეს თქმა არ უნდა, დასაძრახისია. ამ მხრით არც ჩვენ ვეთანხმებით „ნაბლიუდატელს", როცა ის უპირდაპირებს ერთმანეთს განათლების მინისტრის და ჩვენი მთავრობის სოციალ-დემოკრატიულ წევრების პოლიტიკას, მაგრამ რა შუაშია აქ „ბარბა" და საერთოდ სოციალ-დემოკრატია. საიდან სჩანს, რომ ჩვენ რუსეთისაკენ ვიცქირებით?

„სახალხოს" შეეძლო კიდევ ერთი გარეგნობებისათვის მიექცია ყურადღება, რაც, ჩვენის ფიქრით, განათლების სამინისტროსაც არ მიუღია სახეში: რამდენათაც გაგვიგია, თელავის სომხობამ კარგათ იცის ქართული ენა, ისე კარგათ, რომ ბევრს სომხური არც კი გაეგება ამიტომ მეტი არ იქნებოდა გაგვეგო: საქმე ხომ არა გვაქვს დაშნაკელების ჩვეულებრივ მოღალეობასთან. ამისთვის კი საჭიროა ვიცოდეთ თვით ბავშვების მშობლების აზრი და თუ მშობლები მოითხოვენ, მაშინ ჩვენც ჩვენი კანონების მიხედვით უნდა ანგარიში გავუწიოთ მათ სურვილებს.

ასე გვესმის ჩვენ საქმე და თუ „ნაბლიუდატელი" ზოგიერთ რაშეში სცდება, ეს კიდევ ნებას არ აძლევს „სახალხოს" სოციალ დემოკრატიის სულსა და გულში ეფეთუროს ხელები!

მას ერთობ ულაზათოთ უსეხნია გაზეთ „სოციალ დემოკრატის" სარედაქციო არქივიდან ერთი მეტე აზრი: ვითომ ჩვენ „ინტერნაციონალობას" ვუბრუნდებით. ჩვენ არასოდეს არ დავზორებიავართ „ინტერნაციონალობას" და არც ფედერალისტების და გაზეთ „სოციალ - დემოკრატისაგან" შეგვსწავლია ის!

სომეხი ლტოლვილები და დაშნაკელები

საქართველოს საზღვრებში შემოხიზნულ სომეხ ლტოლვილთა უბედურობას დასტირის დაშნაკელების „ორიზონი". ჩვენის აზრით, სატირელია ყველა ლტოლვილის მდგომარეობა და გაჭირვება—რომელ ეროვნებასაც არ უნდა ეკუთვნოდეს ის და რომელ ქვეყანაშიც არ უნდა იყოს. მაგრამ აგრე არ იქცევიან თფილისელი დაშნაკელები. ისინი დასტირიან ეხოლოდ სომეხ ლტოლვილთ და ეს იმიტომ, რომ ამ ნიადაგზე უფრო ადვილია იმ ეროვნული შეულის ქადაგება, რომელსაც დღიდან გაჩენისა, ეს პარტია მხნედ ემსახურება. ამიტომაა, რომ ბატონნი დაშნაკელები მხოლოდ სომეხ ლტოლვილთა გარშემო არიან შეკრებილნი,—სხვა საკანზე საწერი, საფლავპარაკო, გინდ სამოლვაწეო, მათ არა აქვთ რა.

რაც საქართველოში მცხოვრებ სომხების ეროვნული საბჭო შესდგა, დაშნაკელები იქ სამუშაოს განაწილების დროს დაჟინებით მოითხოვდენ მათთვის ლტოლვილთა საქმის გადაცემას!

რას მოითხოვენ საქართველოსაგან სომხის დაშნაკელები? იმ სომეხ ლტოლვილების შესახებ ზრუნვას, რომლებიც საქართველოს საზღვრებში არიან შემოხიზნულნი. შეძლების და გვარათ ჩვენი მთავრობაც ზრუნავს ამ ლტოლვილების და სხვათა შესახებ, მაგრამ ეს არ არის საკმაო დაშნაკელთათვის. დაშნაკელების მიზანია ამ ლტოლვილებით საქართველოს ტერიტორიის დასახლება ეროვნ მათ ეუბნებიან, სომეხთა ლტოლვილებითსაქართველოს ტერიტორიის დასახლება ნიშნავს ქართველი ხალხის ამ ტერიტორიიდან აყრას და ლტოლვილთ გახდომასო, მათ ეს არ ესმით, არ არის მათთვის ხელსაყრელი ეს ყურად ილონ!

ფულით დახმარებას მოითხოვენ დაშნაკელები საქართველოსაგან? თავისი ღარიბი ხაზინიდან საქართველოს მთავრობამ განა არ გადასდო ლტოლვილთათვის ფული?

მაგრამ ფული და ლტოლვილთა დახმარება რომ აინტერესებდეთ დაშნაკელთ, ამას ისინი მოსთხოვდენ სომხის ბურჟუაზიას!

მოვუსმინოთ ერთხელ კიდევ „ორიზონტ"-ს. ამ გაზეთში მოთავსებულია შემდეგი წერილი ამ სათაურით: **„რას ფიქრობენ საქართველოს პარლამენტის ხომეხი დეპუტატები?**

„საქართველოს „მესოპოტამია" განაგრძობს ყოველ დღე საწყალი, დევნილი სომხის ხალხის წრიდან ასობით მსხვერპლის შეწირვას. გერმანიის მფარველობის ქვეშ მყოფ თავისუფალ საქართველოში იმ გვარათვე იქცევა სომხის ხალხი, როგორც ის იქცეოდა სისხლიანი სულთანის სამშობლოში, სადაც სომხის ხალხი ამბლაც იღუპება. დახვრეტის, ჩამოხრჩობის, ტყეტისა და დარბევის ნაცვლათ, სომხის ხალხს განადგურების სხვაგვარი ახალი ფორმა არგუნეს. ყოველ დღე ათობით და ასობით მარხავენ უმწეო მსხვერპლთ. რომ გადავლილნ სომხის ხალხის განადგურების საქმე და თან შეინარჩუნონ „სინდისის სიმშვიდე", კაცობრიობის უდიდესმა ჯალათებმა მოიგონეს ეს ჯოჯოხეთური ფორმა „მშვიდობიანი ეტაპისა", რითაც ადვილათ და დაუსჯელად გადაიქცეს ჩვენი მშვენიერი სამშობლო უდაბნოთ. გამბიციებული ადამიანის სინდისი მიერეკება მთელ ქარავნებს ტიტველი, მშიერი, უბინაო, ავადმყოფი და ქანც გამოლეული ცოცხალი ლეშებისა ახლო და შორეულ ადგილებში და იქ ყოველდგვარ საშუალებას აძლევენ, რომ „მშვიდათ" დაიღუპონ

მესოპატამია, ერზერუმი, ბაკურიანი, წალკა, მე-300 ვერსის სადგური, აი ის გადასასახლებელი ადგილები, სადაც გარეკეს საწყალი სომხის ხალხი და დაუხვრეტავათ ასობით და ათასობით საფლავისაკენ ისტუმრებდენ. მაგრამ ის, რაც გასაგები და ბუნებრივი იყო ბარბაროსთა ქვეყანაში, სისხლიან და გ ბრწყინვლ ოსმალეთში, შესაძლებელი და მოსათმენია გერმანიის მფარველობის ქვეშ მყოფ თავისუფალ და დემოკრატიულ საქართველოში? განა ეზიის პატროსთა თალათის, ენვერის და შევკეთის აზრები და ზრახვანი შეიძლება ჩაითვალოს ბუნებრივად და სამართლიანად იმ ქვეყანაში, სადაც სახელმწიფოს სათავეში უდგანან დღეს ხალხის საუკეთესო შვილები, რომელთაც ჰქონავს სოციალიზმის, ინტერნაციონალიზმის და რევოლიუციონერობის ლამაზი სამოსელი. და განა ჩვენ, რომლებიც ჩუმნი და უღონონი ვუყავით ოსმალეთის წინაშე, შეგვიძლია გადვიტანოთ ბოროტმოქმედება იმ ქვეყანაში, რომელმაც განათლებულ კაცობრიობას კაცთმოყვარეობის და კულტურულობის თამასუქები მისცა? რას ფიქრობენ და რა ლონისძიებას ღებულობენ საქართველოს პარლამენტის სომეხი დელეგატები იმის გამო, რომ საქართველოს „მესოპოტამიაში" ლეტავენ საწყალი სომხის ხალხი. რა ფორმით და რა სახით სურთ მათ შეუთანხმონ საქართველოს პარლამენტის წევრის სახელწოდებ ყველა იმას, რაც მათ გაკეთებულ ხალხა თავს ატყობენ? განა შეიძლება მშვიდათ შემოქმედებითი მუშაობა იმ ქვეყანაში, რომლის თანხმობით და ნებართვით საკონცენტრაციო ლაგერებში ხხრიან საფლავებს სომხის ხალხისთვის? რას ფიქრობენ სომეხი დეპუტატები ამის შესახებ? ჩვენ ველით პასუხს!"

ასე სწერენ დაშნაკელები! მათი აზრით საქართველო სომხებისათვის მეორე ოსმალეთია, თუ უარესი არა.

ქართველ მსახიობია კავშირის საბჭო აუწყებს კავშ რის წევრთ და საზო გადოებას, რომ მცირე ხნის ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა კავშირის სარეგ ზიო კომისიის წევრი მსახიობი

ᲡᲝᲡᲝ ᲘᲕᲐᲜᲘᲫᲔ

ცხედარს გამოასვენებენ არამიანცის საავადმყოფოდან პარასკევს 25 ოქტომბერს დილის 10 საათზე წმ. მარინეს ეკლესიაში. დაკრძალვა მოხდება პეტრე პავლეს სასაფლაოზე.

დიდათ დამწუხრებულნი: დედა ნინო, მეუღლე ნინო, ძმა პეტრე, რძალი ანნა, შვილები: გიორგი, თამარა, შალიკო, და ირაკლი, სიძე ივანე თოდუა მიუღლით და შვილებით; აუწყებენ ნაცნობთ და ნათესავთ, რომ მცირე ხნის ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მსახიობი

ᲡᲝᲡᲝ ᲘᲕᲐᲜᲘᲫᲔ

ცხედარს გამოასვენებენ არამიანცის საავადმყოფოდან პარასკევს 25 ოქტომბერს დილის 10 საათზე წმინდა მარინეს ეკლესიაში, დაკრძალვა მოხდება პეტრე-პავლეს სასაფლაოზე

ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲐ

19 ოქტომბერს მთავრობამ მიიღო ცნობა, რომ სომეხთა რეგულიარულმა ჯარმა დაიპყრა კობერისა და სასაზღვრო ხიდის მიდამოები სანაინის გასწვრივ და მიუხედავად იქ მყოფ გერმანელთა ნაწილის მოთხოვნილებისა, რომ საქართველოს საზღვრები განეთავისუფლებინათ, ისინი განაგრძობდენ ამ საზღვრების გადმოლახვას და აგრეთვე იკავებდენ ოსმალთაგან დატოვებულ ადგილებს. ამის გამო საქართველოს გარეშე საქმეთა მინისტრმა ნოტა წარუდგინა სომეხთა წარმომადგენელს ჯამალიანს, სადაც აღნიშნა, რომ საქართველოს მთავრობა მუდამ მზათაა სომეხთა და ქართველთა სადავო საკითხები მშვიდობიანობის გზით გადაჭრას. მაგრამ, ვინაიდან ჯერ ასეთი შეთანხმება არ მომხდარა, მოსხდარ აქტს საქართველოს მთავრობა ისე შეხედავს, როგორც უკიდურეს მტრულ განწყობილებას.

ამის საპასუხოდ ჯამალიანმა იმავ დღეს გარეშე საქმეთა მინისტრის ამხანაგს პირადად შეხვედრის დროს განუცხადა, რომ ბორჩალოს მაზრის სადავო ადგილების დაპერა გამოწვეულია ოსმალეთის მთავრობასთან შეთანხმებით.

ამავე დროს საბჭოდრო მინისტრმა, მთავრობის დადგენილების თანახმად, მიიღო საფანდო ზომები საქართველოს საზღვრების დასაცავად და სანაინისაკენ გაგზავნა საჭირო ძალები და ჯავშნიანი მატარებლები.

20 ოქტომბერს ჯავშნიანი მატარებლის უფროსმა მთავრობას აცნობა, რომ მდინარე დიდები ჩაის ხიდი, ს. კობერისა და კალაგერანის ხიდი, ჩვენის მხრივ, დაპერილი იყო სომეხთა ნაწილებისაგან. მან ულტიმატუმი წარუდგინა სომხის ნაწილებს ჩვენი ტერიტორიის გაწმენდის შესახებ, რაც მათ სისრულეში მოიყვანეს.

21 ოქტომბერს ჯამალიანმა აცნობა გარეშე საქმეთა მინისტრს, რომ მან თავის მთავრობას გაუგზავნა საქართველოს ნოტა. ამასთანავე მან ი

რაზმი. ამ უკანასკნელმა იმ სომხური, ჯარის ნაწილს, რომელმაც გადმოლახა საქართველოს სახელმწიფოს საზღვრები მოსთხოვა დაუყონებლივ უკანვე წასვლა. კონფლიქტი მე ამითი გათავებულად მიმაჩნია. უნდა ვსთქვათ, როგორც წინეთ არა ერთხელ მითქვამს, გერმანიის ჯარი ვალდებულია დაიცვას საქართველოს ჯართან ერთად, საქართველოს ტერიტორიის საზღვრები, ამიტომაც, სრულიად სამართლიანათ მოიქცა გერმანიის რაზმი, როცა მოითხოვა სომხების ჯარის ნაწილების უკანვე დაბრუნება. ჩვენ მხოლოდ მაშინ არ ვიქნებოდით მოვალენი მხარი დაგვეჭირა საქართველოს ჯარისათვის, თუ კი უკანასკნელი სხვა მეზობელ სახელმწიფოს საზღვარს თვით გადალახავდა და ამ რიგად აგრესიულ პოლიტიკას აწარმოებდა. ამ მოვლენას კი დასახელებულ ინციდენტში ადგილი არ ჰქონია.

ᲘᲐᲒᲝᲠᲐ ᲜᲝᲩᲨᲐᲫᲔ

დაუნდობელმა გავრცელებულმა სიკვდილმა მოულოდნელათ ხელიდან გამოგვტაცა ძველი პარტიული მუშა იაგორ ნოჩშაძე, რომელიც მუშათა მოძრაობის დაწყებიდანვე მოწინავე მუშათა რაზმში იდგა და იბრძოდა უკეთესი მომავლისათვის.

ამხანაგი იაგორა ნოჩშაძე ადელსანოგის ქარხნების მუშებში და პარტიულ ოჯახში საყოველთაოდ ცნობილი იყო; მას ყოველთვის პასუხისმგებელ ადგილებზე გზავნიდნენ და იაგორაც პირნათლათ ასრულებდა თავის მოვალეობას, 1905 წლიდან ის მხურვალე მონაწილეობას იღებდა რევოლიუციონურ მოძრაობაში, რისთვისაც ის რამდენჯერმე იქნა დაპატიმრებული, მაგრამ იაგორა 1905 წლამდეც იჯდა ციხეში და ამისათვის, როგორც ბრძოლაში გაწრთვნილი, გულს არ იტეხდა და გვლავ უფრო მეტის ენერგიით განაგრძობდა მუშაობას.

და აი ეს ბრძოლაში მოხუცებული, მაგრამ გაკეთებული ამხანაგი, რომელმაც ძველ მუშებთან ერთად თავზე გადივლო წარსული ჯოჯოხეთი, ეს უწყინარი და მუშათა საერთო საქმისათვის თავგანწირული მუშაკი წყეულმა ახალმა სენმა ხელიდან გამოგვგლეჯა.

მშვიდობით, ამხანაგო იაგორ; შენი ხსოვნა დაუვიწყარი იქნება შენს ამხანაგებში და იმ მუშათა გულში, სადაც შენ სამუდამოთ ჩაიმარხენი!..

ი. ირემაშვილი.

— —

ᲛᲘᲨᲐ ᲝᲜᲝᲤᲠᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲮᲡᲝᲕᲜᲐᲡ.

ამასწინად მუხანათურად სიცოცხლე მოუსპეს ერთ უმწიკვლო ახალგაზრდას მიშა ონოფრიშვილს.

მიშა იყო ერთი უწყინარი, ყოველად პატიოსანი ამხანაგი, რომელსაც სიკეთის მოტანა სურდა ყველასთვის, როგელსაც თავისი მცირე წვლილი შეჰქონდა ყოველგვარ საზოგადოებრივ საქმეში.

და ეს ჩუმი ამხანაგი დღეს აღარა გვყავს. მისი დაკარგვა უფრო გულს გვიკლავს მის ახლობელ მეგობრებს.

მშვიდობით მიშა! შენ ვერ მოესწარი შენი მიზნების განხორციელებას, უდროოდ მოგესპო ნორჩი სიცოცხლე, მაგრამ შენი ნათელი სახე შენ მეგობრების გულში მარად იქნება ჩამარხული და შენი ხსოვნა წაუშლელი.

ვ. სადღელიშვილი.

ᲒᲐᲙᲝᲚ ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲓᲦᲔᲔᲑᲘ

(14—18 სექტემბრამდე)

წარმოუდგენილი იყო, რომ ოსმალები ასე უეცრად დაიწყებდენ ერთბაშად შემოტევას.

მიუხედავად იმისა, რომ ქალაქს მტკიცე რგოლათ იყვნენ შემორტყმული, აკლდათ მხოლოდ ზიხის (ალმოს. ზღვის ნაპირის ადგილი) დაკავება, იქ ბატარეის პოზიციის გამართვა, რომ უკანასკნელი ძარღვი, ზღვის გზა, გადაეჭრათ და ფაქტიურათ ქალაქი აღებული იყო. მაგრამ ბაქოს მთავრობა ხალხს ამ მდგომარეობას უფარავდა. პირიქით, მთავრობის ოფიციალური ორგანოს უკანასკნელ ნომერში არამც თუ ბრძოლის ველზე ცუდ მდგომარეობაზე სწერდენ, არამედ —სრულ იმედს იძლეოდენ ბაქოს პროლეტარიატის სრულ გამარჯვებაზე და ბაქოს რუსეთისათვის შენარჩუნებაზე, თუმცა ინგლისელების უძლეველობაზე ისე გაბედულათ ველარ სწერდენ.

ძნელი იყო შემდეგშიაც ხალხს მოტყუება, უკვე ცხადი იყო, რომ ინგლისელები მეტ ძალას ველარ მოიყვანდენ ბაქოს საშველად (სულ ათასიოდე ჯარისკაცი, რამდენიმე ავტომობილი და სხვა) პოლ. ბიჩერახოვისაგან პირდებოდენ ხალხს ხსნას, იმ ბიჩერახოვისაგან, რომელმაც აგვისტოს პირველ რიცხვებში კრიტიკულ მდგომარეობაში მიატოვა ბაქოს ბრძოლის ასპარეზი და ჩრდილოეთ კავკასიისაკენ რკინის გზით გაემართა. თუმცა ნავთსადგურზე გემებს შეჯაჯუფება ეშჩნეოდა, მაგრამ ეს მოვლენა „ობივატელისათვის“ შეუმჩნეველი იყო და თუ ვინმე შეაჩნეოდა, მთავრობას რაიმე ცუდ განზრახვას დასწამებდა, „თურქოფილის“ სახელწოდებას და შეაფერ სასჯელს მიიღებდა.

მთავრობა ასე ეპყრობოდა მათ, ვინც ბრძოლის შედეგს საღათ გრძნობდა და მთავრობას ფაქტიურად სომეხთა ნაციონალური საბჭო წარმოადგენდა (მისი ორდერებით ჩხრეკდენ, აპატიმრებდენ და სხვა) ბაქოს ესერები ყოველმათ ნაბიჯს მხარს უჭერდენ.

ერთ თათბირზე მიწვეულ იქნენ ინგლისელების მოწვევის წინააღმდეგი სოც.-დემოკ. ქართველები და ბ. სადოვსკიმ ბაქოს კომიტეტის სახელით განცხადებაში, სხვათა შორის, შემდეგი ბრალდება წაუყენა ქართველ სოც.-დემოკრატებს: თქვენ მოღალატენი ხართ, თქვენ „თურქოფილები“ ხართო და სხვა; როდესაც შეეკითხენ კომიტეტს—რომ მან მისცა ამ განცხადების უფლება სადოვსკის თუ არა, კომიტეტმა უარი განაცხადა.

ერთი სიტყვით, თითქოს ყველაფერი რიგზე მიდიოდა. ბაქოს მთავრობა თბილისის გადალახვას და ბათუმამდე ჩასვლაზეც კი ოცნებობდა.

თუმცა ქალაქს ზარბაზნებს უშენდენ სისტემატიურად, სამი ყუმბარა ახლად არჩეულ მუშათა საბჭოს პირველ სხდომის დროს საბჭოს დარბაზშიაც ჩასცეს, სადაც ს. საკანი (ს.-რ. ლიდერი) დაჭრა და რამდენიმე იმსხვერპლა, (მეტმა ნაწილმა ადრე გაქცევით თავს უშველა), მაგრამ ყოველივეს „მცოდნე“ პირების და სამხედრო მიმომხილველის სიტყვით, მხოლოდ „საარტილერიო ფოკუსი“ იყო და მეტი არაფერი!

13—14 სექტემბერს, ღამით სამ საათზე, ბაქოს მცხოვრებლები თოფ ზარბაზნის ხმამ გამოაღვიძა. ყველა შიშმა მოიცვა, ყველა გრძნობდა საშინელ შედეგს, მაგრამ იმედს არ კარგავდენ, რადგან რარაშუნებული იყვნენ, რომ „ცენტრო კასპის“ და ესერ მენშევიკ-დაშნაკების მთავრობა მცხოვრებლებს მტერს უპატრონოდ არ დაუტოვებდა.

მაგრამ მოსტყუვდენ!

შაბათ საღამოს დაიწყეს გემებზე ტვირთვა მცხოვრებლების კი არა, არც იარაღის, მთავრობას ამისთვის აღარ ეცალა, არამედ მხოლოდ ფულების და თავის თავის. როდესაც მიმართეს მთავრობას, „ცენტროდომის“ თავმჯდომარემ და სხვა ორგანიზაციის წარმომადგენლებმა დირექტივებისათვის, ოთხმეტს საღამოთი, რომ სრულიათ უპატრონოთ არ ჩაყრილიყვნენ მცხოვრებლები ქალაქში ბრძოლით შემომავალი მტრის ხელში, მთავრობას უკვე აღარ ეცალა, თავისთვის მანდატებს იმზადებდენ. მთავრობის თავმჯდომარემ უშვერი ლანძღვითაც კი მიმართა „ცენტროდომის“ თავმჯდომარე ლეონტოვიჩს,—„რადგან მან თავი მოაბეზრა რაღაც მცხოვრებლებზე ზრუნვით, როდესაც ბაქო რუსეთისთვის იღუპება“. დიქტატურის ერთმა წევრმა კი დაუბარა—ასე უთხარით ოსმალებს,—მცხოვრებლებს ცუდათ ნუ მოეპყრობიან, თორემ ქალაქს ავაფეთქებთო.

დაახლოვებით დილის 8 საათზე, 15 სექტემბერს, ქალაქში შემოვიდენ ადგილობრივი მუსულმანები, რომელნიც ანადგურებდენ ყოველივეს. სურათი, რომელსაც წარმოადგენდა ქალაქი თავის საშინელებით, აუწერელია. ქუჩებში დადგა სისხლის ნიაღვარი, მოიფინა ადამიანთა გვამებით. ხოცავდენ სომხებს, ამტვრევდენ მაღაზიებს, რის წაღებაც შეიძლებოდა მიჰქონდათ, რაც არა და, ანადგურებდენ. ძარცვავდენ ყველას განურჩევლათ. ხალხს საცვლების ამარა უშვებდენ. ერთი სიტყვით, ჯოჯოხეთურ სანახაობა დატრიალდა, ხალხი ღვთის ანაბარა დარჩა, პატრონი არავინ ჰყავს. მშვიდობიანი მცხოვრებლების სიცოცხლე გამარჯვებულების ხელში იყო. საავადმყოფოებიდანაც კი ავადმყოფი სომხები გამოყავდათ და იქვე ხოცავდენ.

ყოველ მოედანზე სასაფლაოები გაკეთდა, გვამებს მიწით ოდნავ ფარავდენ რომლებიც შემდეგში ძაღლებს ამოჰქონდათ.

სიკვდილის ასეთი თარეში გაგრძელდა 17 სექტემბრამდე. შემდეგ ოსმალეთის მთავრობამ ყოველ ქუჩაში სახრჩობელები აღმართა და რამოდენიმე კაცი ჩამოახრჩვეს. ამის შემდეგ, როგორც იქნა, შეწყდა უწყალო ძარცვა-გლეჯა, ხოცვა-ჟლეტა.

ბაქოს მთავრობა?

გაიქცა. დატოვა ყოველფერი ღვთის ანაბარათ. თვით ჯარის ნაწილებსაც კი არ სცოდნიათ, რომ ქალაქი ჩაბარებულია, უფრო სწორედ აღებული იყო და უკანასკნელ წუთამდე (იბრძოდენ განსაკუთრებით რუსის ნაწილები).

მთავრობა გაიქცა, იმისთვისაც კი თავი არ შეიტკივა, რომ მუშა მოსამსახურეებისათვის ჯამაგირები დაერიგებინა, ყველანი უკაპიკოთ დასტოვეს.

ნუ თუ არ მოელოდა ბაქოს მთავრობა ასეთ შედეგს, რომ წინდაწინვე ზომები მიეღო და უმანკო, მეტ ნაწილათ საბრალო უპატრონო გადმოხვეწილთა სისხლი ცოტა მაინც შეემცირებია.

რათ არ იცოდენ, რომ როდესაც ბრძოლით ქალაქს აიღებდენ, ისიც ისეთები, როგორიც მოპირდაპირე ყავდა ბაქოს, თუ რა საშინელებას ექნებოდა ადგილი!

რათ არ ხედავდენ, რომ მათი ჯარი გამორბოდა და გზაში ძარცვავდა გაურჩევლათ ყველას და ჟლეტდა მუსულმანებს?!

რათ არ ხედავდენ, რომ მტერი რკალათ იყო შემორტყმული და სულს არ ათქმევინებდა?

დაავიწყდათ აგრეთვე, რომ ჯარს თბილი ჩასაცმელი არ ებადა და როგორც აციებდებოდა, არც ერთი თხრილებში არ გაზერდებოდა. უკანასკნელათ ყუმბარებიც მემოაკლდათ და დღეში მოლოდ ოცდა ათის გასროლის მეტი ნვა არ ჰქონდათ. ყველაფერი ეს ვერ წარმოიდგინეს, ხალხი ატყუეს და ბოლოს გაიქცენ!

მივიდენ, ახლა ალბათ, სადმე და თავს „გმირობას“ გაუწითლებლათ ლაპარაკობენ. მაგრამ ათიათასების უმანკო სისხლში ისინი მონაწილენი არიან და ისტორიაც მათ სახელს შესაფერ მსჯავრს დასდებს.

ივ. მი—ძე

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ

ავსტრია-გერმანიის საზავო წინადადება ვილსონისადმი მიმართული შეტყვეს მოსკოვში 5 ოქტომბერს. გერმანიის საზავო წინადადებამ დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა მოსკოვის საზოგადოებაში ყველა ნაწილებში. საზოგადო მოღვაწეები დაშინებული არიან, მათ ვერ შესძლეს საჩქაროთ გამოეთქვათ თავიანთი აზრი დასავლეთში მომხდარ ამბებზე.

მცოდნე პირების გადმოცემით, იმის და მიუხედავათ, რომ ბალშევიკთა ტერორით დაშინებულია ხალხი, მოხდა კრებები მოსკოვში დარჩენილ საზოგადო მოღვაწეებისა, სადაც განხილულ იქნა მეექვსე პუნქტი ვილსონის საზავო პროგრამისა. მოსკოვის პოლიტიკური მოღვაწეები და სახელმწიფო უფლებათა მცოდნე პირები აღიარებენ, რომ მეექვსე მუხლი ვილსონის პროგრამისა მიანიჭებს რუსეთს უფლებას თითონ გადასწყვიტოს მის ტერიტორიაზე მცხოვრებელთა სხვადასხვა ეროვნებათა საკითხი.

მიიღეს თუ არა დიპეშა ბერლინიდან კომუნისტებმა, მაშინვე თათბირი გაიმართა კრემლში. თათბირზე სახალხო კომისრების გარდა დაესწრენ ბოლშევიკთა თვალსაჩინო მოღვაწეები, აგრეთვე იყვნენ ცენტრალური კომიტეტის წევრები და „სოვდეპის“ თავმჯდომარე კამენევი. რადგანაც მოხსენების შემდეგ, რომელიც შეიხო საერთაშორისო მდგომარეობას, ვრცელი სიტყვა წარმოსთქვა ლენინმა, რომელმაც აღნიშნა, რომ მომხდარი ამბები ფრიად მნიშვნელოვანი და საყურადღებოა. შეიძლება დადგა დრო, როდესაც ჩვენ სასიკეთოდ ლახვარს ჩაგვიკმენ. ეხლა ჩვენი იმედები უნდა დაეამყაროთ ჩვენ მოკავშირეებზე —დასავლეთის პროლეტარიატზე. ეს მოკავშირეები ძლიერდებიან. ლენინის აზრით, საერთაშორისო მდგომარეობა ისე სწრაფად იცვლება, რომ უნდა მოველოდეთ იმპერიალისტების საბოლოოდ დამარცხებას, რომელთაც მოაწყვეს შეთქმულება საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ. მემარცხენე კომუნისტების წარმომადგენელმა ბუხარინმა თავის სიტყვაში ის აზრი გაატარა, რომ დადგა დრო, როდესაც ბალშევიკმა თავიანთი შეცდომები უნდა ჯამოასწორონ. იგი მოუწოდებდა უარი ჰყოს მთავრობამ ბრესტის ხელშეკრულობის ზოგიერთ მუხლების აღსრულებაზე. ბრესტის ხელშეკრულების კითხვამ კამათი გამოიწვია.

ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტის დადგენილებით, რადგანაც მოსალოდნელია პროლეტარიატის საერთაშორისო რევოლიუცია, აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს მეტის ენერგიით ვაწარმოვოთ ბრძოლა ჩვენ ტერიტორიაზე შემოჭრილი მოკავშირეთა ბრბოების წინააღმდეგო, აგრეთვე საჭიროა დახმარება გაუწიოთ როგორც სურსათით, ისე სამხედრო დახმარებით გერმანიის და ავსტრო-უნგრეთის მუშათა კლასს. ცენტრალური კომიტეტი აანყებს სამხედრო რევოლიუციონურ საბჭოს, რათა მან დაუყოვნებლივ შეიმუშაოს გეგმა წითელ არმიის გაფართოვების, აგრეთვე სთხოვს სურსათის სახალხო კომისარს შეიმუშავოს გეგმა სურსათით დახმარების მოსაწყობათ, ავსტრო უნგრეთის და გერმანიის მშრომელთა მასისთვის“.

გაზ. „ფორვერტსში“ მოთავსებულია საბჭოთა მთავრობის ნოტა გერმანიის მიმართ. ამ ნოტის შესახებ გაზეთი სწერს, რომ გერმანიამ უნდა გადასინჯოს ბრესტის საზავო ხელშეკრულება, რათა გაამაგროს თავისი პოზიცია ინგლისის და ამერიკის წინააღმდეგ. ბრესტის ხელშეკრულების რევიზია უნდა მოხდეს საერთაშორისო საზავო კონფერენციაზეო.

„ბერლინ. ტაგ.“ ეხება ამავე ნოტას და დასძენს: „ბოლშევიკთა მთავრობამ ასარგებლა სამხედრო მოქმედების მდგომარეობით და სულ სხვა ენით დაუწყო ლაპარაკი ოსმალეთს, ვიდრე წინათ და საბჭოთა მთავრობა ნოტაში ჩამოსთვლის ისეთ ფაქტებს, რომელიც მთლად არღვევს ოსმალეთთან საზავო ხელშეკრულებას. აგრეთვე გაუგზავნა ნოტა გერმანიის მთავრობას, სადაც ის მოითხოვს ბრესტის საზავო ხელშეკრულების შეცვლას. რიგიბ ტაგის უმრავლესობის რეზოლიუციაშა ნათქამია, რომ ბრესტის ხელშეკრულება არ შეუშლის ხელს საერთაშორისო ზავის ჩამოგდებასო. მაშასადამე, როგორც მთავრობა, ისე რეიხსტაგი თანახმა არიან მოხდეს გადასინჯვა ბრესტის საზავო ხელშეკრულებისა.

ᲡᲝᲩᲣᲛᲘᲡ ᲤᲠᲝᲜᲢᲘ

უკანასკნელი წერილი დავთავე დაბა აჩიგვარში, სადაც დავკარგეთ საუკეთესო ამხანაგი პავლე ვიგორბინი. ოთხი დღის ავათმყოფობის შემდეგ გამოესალმა სიცოცხლეს. ის გავგზავნეთ თფილისში თავის მშობლებთან და ცოლშვილთან. უკანასკნელათ გამოესალმა მთელი როტა საუკეთესო ამხანაგს და გავემგზავრეთ ფეხით ოჩამჩირეში. საღამოს ადრიანათ უკვე ვუყავთ ოჩემჩირეში. ქალაქის დავლა ვერ მოვასწარი, რადგანაც დილით ადრიანათ გავემგზავრეთ გემისაკენ, რომლითაც უნდა ჩავსულიყავით სოხუმში. 17 სექტემბერს, საღამოს 8 ს. 20 წუთზე საბარგო გემი „მიხაილი“, რომელშიაც ჩვენ ვისხედით, მიადგა სოხუმს. სოხუმის მნიშვნელობაზე და მის სიკარგეზე მე ვერაფერს ვიტყვი იმიტომ, რომ არიან კორესპონდენტები და მწერლები, რომელნიც სისწორით დააფასებენ მას და მის მშვენებას. მე დამარჩენია ვსთქვა მხოლოდ შემდეგი: ნუ თუ ამ მშვენიერ ქალაქს ამ რამდენიმე ხნის წინად ეპატრონებოდა ის „ბოლშევიკები“, რომელნიც დაინტერესებულნი არიან მხოლოდ დინარეთი, განადგურებით, გაძარცვით და სხ. ქალაქში წესრიგი აღდგენილია. 18 ში და 19 ში მთელი დღე აქ იდგა გემი. 20 ში კი ვემზადებით სოჩისკენ. ჩამოვდა დამატებითი რაზმი ალექსანდრე მაისურაძის ხელმძღვანელობით, რომელიც შეუერთდა ჩვენ ექსპედიციას. 20 ენკენისთვეს საღამოს გავემგზავრეთ სოჩისკენ. ახალი ათონი, რომლის ნახვით დაინტერესებული ვიყავი, ღამე გავიარეთ. გაგრაში წყალი აიღო ჩვენმა გემმა. გზადაგზა, ზღვის ნაპირები, სადაც გაშენებულია ლიმონი სოფლები ღღით გავიარეთ. ღამის ცხრა საათზე მივადექით სოჩას. ჩვენი მეოთხე როტა პირველათ გავიდა გემიდან და ასცდა იმ შიშს, რომელიც მიაყენა ზღვის ღელვამ, ქარმა და წვიმამ. იმ ღამის დუქნების წინ გავათიეთ. მეორე დღეს დავბანაკდით 2—2 ნახევარ ვერსით დაშორებით სოჩიდან. სადაც დაეყავით სამ დღეს. მეოთხე დღეს გავემგზავრეთ წინა პოზიციაზე ტუფსუფსკენ. გავჩერდით წინა პოზიციებზე.

ჯერჯერობით დარები ხელს უწყობს ჩვენს ექსპედიციას. ხალხი ნდობით გვეპყრობა. უპურობა ძლიერ აწუხებთ. სიმინდის ფქვილი 100 მ. ფასობს ფუთი.

ნიგორზღველი.

ᲢᲔᲥᲜᲘᲙᲣᲠᲘ ᲛᲪᲔᲜᲐᲠᲔᲗᲒᲘᲡ ᲛᲔᲣᲠᲜᲝᲑᲐ

ვინც ცოტათ თუ ბევრათ გასცნობია ჩვენს მხარეს, განსაკუთრებით კი დასავლეთ საქართველოს, ის უსათუოდ შენიშნავდა, რომ ამ მხარეში არის სიცოცხლე და ნიტარება, სადაც თავი მოუყრია სხვადასხვანაირ მცენარეებს, რომელნიც აქ თითქმის უკულტურაროდ, სრულიად მოუვლელად იზრდებიან ტყეებში და სოფლებში და ერთხელაც არ ჩაფიქრებულა ვინმე, რომ ეს ბუნებრივი სიმდიდრე, რამეთ გამოეყენებინა და მოეკიდნა ხელი მის კულტურულად მოვლა გაშენებისათვის.

დღეს უეჭველად საჭიროა მოვკიდოთ ხელი ისეთ დარგს მეურნეობისას, რომელიც ეკონომიურად წინ წაგვწევს და მით ჩვენ ქვეყანას დაუკავშირებს დანარჩენ სახელმწიფოებს. განა უნდა ველოდოთ, როდის მოვლენ უცხო ქვეყნის აგრონომები და ჩაუყრიან საძირკველს ჩვენ კულტურულ მეურნეობას?

აგრონომები ჩვენშიაც ბევრი მოიპოვებიან, თუ გაიჯვებიან და მოჰკიდებენ ხელს მუშაობას.

ეხლა მინდა გავაცნო მკითხველი ზოგიერთ იმ მცენარეებს, რომლის გაშენება დღესვე არის საჭირო. ავიღოთ, ძაგალითად, Beladona (ძ ღლ-ყურძენა), ეს ხომ ბევრი არის ჩვენს ტყეებში, რაშიაც დიდი საჭიროებაა; შემდეგ დაფნა, მუბის კანი, ვარდები სხვადასხვა ჯიშის, მოცვი, კომში, ბროწეული, წითელი პალპილი და ბევრი სხვებიც, რომლებიც საჭიროა მედიცინაში. ეს მცენარეები სულ ტყიური არის და მათი მოშენება კულტურულ ნიადაგზე დიდ სარგებლობას მოუტანდა ჩვენს მედიცინას. თუ ჩვენში არ მოიპოვებიან დამმზადებელი ლაბორატორიები, ნედლი მასალა მაინც გვექნება, რომლითაც დაინტერესდებიან სხვა სახელმწიფოები.

შემდეგ მინდა შევეხო ერთ რამეს, რომელსაც ჩვენში გლეხები სოესენ მხოლოდ ბაწრისთვის. ეს არის „კანაფი“, რომლის თესლიდან საუცხოო სამარხვო ზეთი მზადდება, ღეროდან კი საუცხოო ტილოს ძაფი, ამ მცენარეს არც დიდი მოვლა უნდა და უფრო სველ ალაგებზე ხარობს.

თითქმის მთელ უკრაინაში და პოლოლწეთში ამ მცენარეს დიდათ სარგებლობენ გლეხები: ჯერ ზეთი და შემდეგ კი ამ ძაფებით, რომელსაც მისგან იღებენ, იქსოვენ სახლისთვინ ხალათებს, შარვლებს და ასე გასინჯეთ საცვლებსაც კი, და მით გლეხი უზრუნველყოფილია ტანისამოსით. ჩვენში შეიძლება ის შინ მოქსოვილი არავინ ჩაიცვას, რადგან მზა-მზარეულს ვართ მიჩვეულნი, მაგრამ ნედლი მასალა ხომ მაინც გვექნება.

არის კიდევ ერთი მცენარე, რომელსაც ფართე საზოგადოება არ იცნობს. ეს ე. წ. „ახალ-ზელანდიის სელი“ (Rhormium) ამ მცენარისაგან გამოდის ძაფი, რომლიდანაც მოიქსოვება საუცხოო ტილო, რომელიც არ ჩამორჩება ლარსებით საზღვარგარეთელ ტილოებს. აი სწორეთ ეს მცენარე შეიძლება დასავლეთ საქართველოში გავრცელდეს, სადაც ჰავაც ხელს უწყობს, და ჩვენ გვექნება აქაც ნედლი მასალა. მასთან ბამბას ხომ ჩვენში საკმაოდ ამუშავებენ და ამასაც თუ მიუმატებთ, შეიძლება გაჩაღდეს საქარხნო წარმოება.

ყველა ამისთვის საჭიროა გამოცდილი ხელმძღვანელები (ინსტრუქტორები) და აგრონომები, რომლებთაც შრომა არ დაეზარებათ.

საჭიროა გაკეთდეს საცდელი პლანტაციები, ხალხი დაინახავს და თვითონაც წაიღებენ სახლებში გასაშენებლათ, (მასთან ეს მცენარე დეკორაციულიც არის, რადგან ზამთარ-ზაფხულ მწვანეა). გავიხსენოთ ჩაის მოშენება ოზურგეთის მაზრაში. რომ ოზურგეთის პლანტაცია არ ყოფილიყო, განა დღეს ჩვენ იქ ჩაი გვექნებოდა? ამისთვისაა სწორედ საჭირო პლანტაციები და მასთან ერთად აგიტაცია ხალხში საუბარ-ლექციების სახით. ამ მხრივ წინ დიდი მუშაობა გვიდგას. სხვა სუბტროპიკულ და ტეხნიკურ მცენარეებზე შემდეგ.

მეურნე პლ. კვაჭაძე.

ᲠᲙᲘᲜᲘᲡ ᲒᲖᲐᲖᲔ

უბილეთოები.

რკინის გზაზე სამგზავრო ბილეთების ყიდვას ხალხი თითქმის გადაეჩვია. ყველა ცდილობს როგორმე მოთავსდეს ვაგონში და იმას კი არ დაგიდევენ, თუ ამისთანა ქცევით რკინის გზა რა უკიდურეს მდგომიარობაში ჩავარდება. მიუხედავათ იმისა, რომ რკინის გზას აქვს შემუშავებული კანონი, რომ ყველა უბილეთოებს უნდა გადაეხადდეს ორჯელ მეტი, რაც ღირს ბილეთი და მასთან რკინის გზის სახალხო გვარდიელებიც სასტიკათ ებრძვიან, ისე არ შეიძლება რომ ყოველ მატარებელზე 100—200 თუმანი შეგროვილი უბილეთოებიდან არ ჩაბარონ რკინის გზის კასაში. მგზავრები მაინც განაგრძობენ უბილეთოთ სიარულს ვაგონის სახურავებზე და კიბეებზე, რომელსაც ხშირათ მოსდევს ხოლმე უბედურობაც. ამას წინათ რკინის გზის სახალხო გვარდიელი ბაქარეიშვილი აცილებდა მატარებელს და ვაგონის სახურავებზე ეძებდა უბილეთოებს. ს. მარელისის და ძარულის შუა მატარებელის ხიდთან მიტანების დროს ვერ მოასწრო დაკუზვა, დაეჯახა და გადმოვარდა ძირს, რომელმაც წამსვე განუტევა სული. მატარებელ № 24 ფოთიდან მომავალს კი ბა უკან საბარგო ვაგონი; მატარებელის სახურავები ჩვეულებრივ იყო გაჭედილი, ქსნის და მცხეთის შუა სახურავზე, მსხდომმა ხალხმა ელექტრიკ ასტეხეს ყვირილი, მატარებელმა მოუკლო სიარულს და გამოირკვა, რომ საბარგო ვაგონის სახურავი ჩატეხილიყო და მგზავრები განსაცდელ მდგომარეობაში ჩავარდნილიყვნენ, რომლებმაც ისარგებლეს მატარებლის ცოტა ხნის ნელი სიარულით და ჩადარჩენ უბილეთურობას. დროა ამას მიეცეს შესაფერი ყურადღება, რათა სასტიკათ იყვეს აკრძალული ვაგონის სახურავებზე მგზავრობა.

ს. მცხეთელი.

— —

რკინის გზის სამმართველო.

სამწუხაროა, რომ გზის უფროსი კომიტეტები განკარგულებებს სცემენ, ასრულებაზე კი გულცივობენ. თითქმის ყოველ დღეა განკარგულებები, რომ მოსამსახურეები თავის დროზე მოდიოდენ და კეთილ სინდისიერათ ასრულებდენ მოვალეობას, მაგრამ ამაოთ, ბევრია შემთხვევა ამ განკარგულებების აუსრულებლობისა. ამ ნაკლს ვერავინ უშველა. „სამოტანკიები“ ბრავლათ არიან. მუშაობას ძალიან იკლო და ვიცით ბევრი მაგალითი, როცა მოსამსახურე ხანდ ნახევარ საათსაც არ მუშაობს, ჯამაგირი კი თავის დროზეა საჭირო.

ფულის ოპერაცია დიდი ხანია არ ხდება. კასები დაკეტილია, რაც არევ-დარევას იწვევს მოსამსახურეებში.

ორგანიზაციებიდან ხშირი საყვედურები ისმის ზოგიერთ პირებზე, რომლებიც უხილავ მიზეზების გამო დარჩენ სამსახურში და მასთანვე „ულშავენ ემსახურებიან ჩვენ [illegible]

ჩვენ არას ვიტყვ[illegible] ასეთი ხალხ[illegible] ეხლაც საგრძნობი რიცხვი.

არაა მცირერიცხოვანი ალექსეევ დენიკინის თანამგრძნობებიც. აქ ბევრ ნაკლულოვანებებს აქვს ადგილი. მთავარმა კომიტეტმა და ადმინისტრაციამ რომ ეს დაწესებულება გამოაფხიზლოს, მართებულია.

საქარელი მ

ᲡᲐᲨᲣᲐᲚᲝ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲔᲚᲘ ᲝᲩᲩᲐᲛᲩᲘᲠᲔᲨᲘ

ქ. ოჩემჩირის თვითმმართველობამ ამ ერთი თვის წინეთ შუამდგომლობა აღძრა საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის განათლების მინისტრის წინაშე, რათა ქ. ოჩემჩირეში გაეხსნათ საშუალო გიმნაზია. შუამდგომლობა ჯერჯერობით სახალხო განათლების სამინისტროს არ შეუტანია განსახილველად მინისტრთა საბჭოში, მიუხედავათ იმისა, რომ ამ კითხვის გადაჭრა ჩვენთვის მეტად საჭირო და მნიშვნელოვანი იყო, მაგრამ ცხადია ვანათლების მინისტრს არ შეეძლო პირველ რიგზე ოჩემჩირის გიმნაზიის კითხვა დაეყენებინა და სხვა საქმეები კი უკან რიგზე გადაედო. მე მაინც, როგორც უფრო ახლო გაცნობილი ოჩემჩირეზე და მის რაიონზე, მსურს აღვნიშნო ზოგიერთი საბუთები რაც გვაიძულებს ხელ ახლა მივაქცევინოთ ყურადღება ამ კითხვაზე. საქმე იმაშია, რომ ქ. ოჩემჩირე, წარმოადგენს ცენტრს სამფრუნაულისა და კოდორის ნაწილებისას, დაახლოებით 120,000 სული მცხოვრებლებით. ეს ამოდენა რაიონი მოკლებულია საშუალო სასწავლებელს და სოხუმში ან სხვა ქალაქებში მოწაფეების შენახვის საშუალებას დღევანდელი სიძვირის გამო, უმეტესობა რა თქმა უნდა მოკლებულია. ამატომაც აუარებელი ახალგაზრდობა, რომელთაც სხვა პირობებში საშუალება ეძლეოდათ სოხუმში ან ქუთაისში წასულიყვნენ, იძულებულნი არიან უარი ხოქვან სწავლის გაგრძელებაზე. ოჩემჩირეში ესენი ადვილად მოახერხებდენ სწავლის გაგრძელებას ერთის მხრით ცხოვრების შედარებით სიაფის გამო და მეორის მხრით კი მათ შეძლებოდათ სახლიდან წამოეღოთ აქ ყოველ გვარი სურსათი. ყველას მოეხსენება, რომ აფხაზეთის ბრწყინვალე წოდება და ერთი ჯაჭვი წარილი ინტელიგენციისა სასტიკი წინააღმდეგი არიან, საქართველოს ორიენტაციისა, რასაც ასაბუთებენ გულწრფელი შსჯელობის დროს რესპუბლიკის დემოკრატიული პრინციპების შეურაგებლობით გლეხებს, რა თქმა უნდა ამავე აზრს სხვა სახით უსურვებენ და ასე ამ მხარეს, აფხაზეთს, ხან ბრწყინვალე პორტას, ხან მთიულებს და ხან ალექსეევს სთავაზობენ. გლეხობა კი ამის წინააღმდეგია, მაგრამ საუბედუროდ ისინი ჯერ ფაქტიურად ისევ ბრწყინვალე წოდების განკარგულებაში არიან და ამიტომაც საჭიროა აქ ჩარევა და ჩარევა არა მარტო ციცხლით და მახვილით, თოფითა და ზარბაზნებით, არამედ სწავლა განათლების ლამპარით, კულტურითა და პროგრესით. საჭიროა ჩვენ გავხდეთ ნამდვილი ქომაგი აფხაზეთის გლეხებისა და მაშინ ისინიც უარს ეტყვიან მათ ძველ „პეკუნებს“ თავდაზნაურთ და ჩვენ ამოგვიდგებიან გვერდში. მოგეხსენებათ, მოლაღატეთა ბერ შემოყვანილ ასკერთა გვლენით აფხაზეთმა საქართველოს წინააღმდეგ აიღო იარაღი. ისინი დამარცხდენ, მაგრამ მარცხი უნდა ითქვას, აფხაზეთის ხალხს კი არ გაუგია მიზანი ჩვენი აჯანყებულთა წინააღმდეგ ბრძოლისა, იმიტომ რომ ჯარი, რომელსაც საუბედუროთ გვერდში ედგა 400 კაზაკები შესია სოფლებს და განურჩევლად სისასტიკით მოექცა დამნაშავეთ და მართალთ. გლეხებმა მართალია იგრძნეს სუსხი მთავრობისა და დაწყნარდენ, მაგრამ საუბედუროდ ის მეთაურნი, რომელნიც აწყობდენ აჯანყებას, დღესაც სათავეში უდგანან გლეხობას. რატომ?—აი რატომ: ჩვენმა ჯარმა გაიარა და წავიდა. მართვა გამგეობა ისევ ძველ ადმინისტრატორთ შერჩათ ხელში, დამნაშავენი ისევ ძველებურ აგიტაციას ეწევიან საქართ. ს საალდეგ და ამიტომაც ეფიქრობ, რომ ასეთ დროს საჭიროა განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს ამ ხარეს. საჭიროა საწავლებლების გახსნა, სადაც ახალგაზრდა აფაზებს დ

მოების გამო იძულებულია მიმართოს მთავრობას, განსაკუთრებით კი განათლების მინისტრს მიაქციოს ჯეროვანი ყურადღება ამ კითხვას. რადგანაც მთავრობას, როგორც ვიცით, გადაწყვეტილი აქვს გახსნას რაც შეიძლება მეტი სპეციალური სასწავლებლები, ამიტომ ვშიშობ არ გვითხრან: „მოითმინეთ, შევიმუშავებთ საერთო გეგმას და შემდეგ თქვენც გაგიხსნით სასწავლებელსო“. ჩემის აზრით ეს პასუხი არ იკმარებს. შეიძლება პირველად გიხსნას გიმნაზია და შემდეგ გადაკეთდეს სპეციალურ სასწავლებლად. მხოლოდ ამ კითხვის შემდეგისთვის გადადება კი აფხაზეთის წინაშე დანაშაული იქნება. უკიდურეს შემთხვევაში ქ. ოჩემჩირეს შეუძლია თუ მთავრობა გახსნის თავის სახელზე სასწავლებელს, თავის მხრით გასწიოს საჭირო ხარჯები სასწავლებლის იინვრამდე შენახვისთვის, რა თქმა უნდა სწავლის ფულიანათ, რომელიც გადახდებათ მოწაფეთ. სრული იმედი მაქვს განათლების მინისტრი ჯეროვან ყურადღებას მიაქცევს ამ კითხვას და ერთი თვის განმავლობაში ოჩემჩირეში გვექნება საკეთო საშუალო სასწავლებელი.

ოჩემჩირის ქალაქის თავი ბ. ეორეოლიანი.

ს.-დემ. პარტიაში

ფოთი. 18 ოქტომბერს შესდგა სოც.-დემ. პარტიის კომიტეტის კრება. დღის წესრიგში დასმული კითხვების გარჩევამდე ამბ. ლ. კილურაძემ გააკეთა მოხსენება მომენტის შესახებ. მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლიუცია: წინადადება მიეცეს საოლქო კომიტეტს შეეკრიბოს დაუყონებლივ მოწვეულ იქნას დამფუძნებელი კრება, რომელიც შეჰქმნის მაგარ მთავრობას, განმტკიცებს რევოლიუციის მონაპოვართ და საზავო მოლაპარაკებაში შეეცდება ჩვენი რესპუბლიკის ბედის სასურველად გადაჭრას.

შემდეგ აგრარულ საკითხზე მიღებულ იქნა: ჩამორთმეული მიწები გადაეცეს სასაყიდლით გლეხებს, რომლის დროსაც უპირველესად უნდა დაკმაყოფილდენ უფრო ღარიბები ბანკების საშუალებით სესხის გახსნით.

მუშათა საკითხზე: მიეცეს ფართო პრაქტიკული განხორციელება მუშათა საკითხზე გამოცემულ დეკრეტებს უმუშავრობისაგან დაზღვევით, საყოველმყოფო კასების დაარსებით, შრომის ბირჟის მოწყობით და მუშების კლასიურ ორგანიზაციებში ჩამოყალიბებით.

სხვა პარტიებთან დამოკიდებულებაზე: სრულიად დამოუკიდებლად გამოვდგარო მომავალ არჩევნებში, რადგან წარსულმა არჩევნებმა დაგვანახვა, რომ ჩვენთვის სხვა პარტიებთან დამოკიდებულებას ზარალის მეტი სარგებლობა არ მოუტანია. ნაც. დემოკრატებიდან კი არავითარი საფრთხე არ არის მოსალოდნელი.

ადგილობრივ თვითმმართველობაზე: უნდა მიეცეს ადგილობრივ თვითმმართველობებს ფართო თვითმოქმედების უფლებები და კონტროლს უწევდენ ადგილობრივათ მთავრობის მოხელეებს. პარტიულ ყრილობაზე გასაგზავნად არჩეულ იქნენ: ნ. კილურაძე და ვ. ნოდია.

ბ. კორიუშვილი.

მუშათა შორის

ტყიბულის მაღაროები. არ იქნა და არა, ტყიბულის მუშების მდგომარეობის გაუმჯობესება და საბოლოოთ მისი ნორმალურ კალაპოტში ჩაყენება. ბევრი საყვედურები ითქვა და დაიწერა პრესაში ტყიბულის მაღაროების მუშებზე, ბევრი წყევა-კრულვით იხსენიებდა მათ ამ ბოლონდელ გაფიცვებისათვის, მაგრამ საქმის გამორკვევამ და დაახლოვებით ადგილობრივ პირობებთან გაცნობამ სულ სხვა დასკვნამდე მიგვიყვანა.

მთელი ის არევ-დარევა, რომელიც არსებობდა დღემდე და დღესაც არსებობს ტყიბულის მაღაროების მუშებში, ამის მიზეზი მუშები კი არ ყოფილა, არამედ მაღაროების ადმინისტრაციას ჰქონია წილი. ასე რომ,—ჩვენ რომ ვიძახოთ მარტო მუშებია დამნაშავე და სხვა არაფერი ვაკეთოთ, ამით საქმეს ვერ ვუშველით, ეს არა კმარა, საჭიროა ცოტა ვილაპარაკოთ, ცოტა შევპირდეთ და მასთან მეტი ვაკეთოთ და მეტიც ვაძლიოთ, თორემ მარტო სიტყვებით არაფერი არ კეთდება. საუბედუროთ, მხოლოდ დაპირებით იკვებებიან აქაური მუშები. აქაური მუშები ცას მანანასავით მოელოდენ მათი ხელმძღვანელების გაუმჯობესებას და პირობების შესრულებას მას შემდეგ მაინც, რაც აქ ჩამოვიდენ სხვადასხვა მუშათა ორგანიზაციების რწმუნებულები, მაგრამ ეს მოლოდინი ჯერჯერობით არ გამართლდა, თუ-ცალა, მუშათა რწმუნებულების კომისიამ პირნათლად შეასრულა მოვალეობა.

ბ. გურულას მოხსენების თანხმად დაჩქარებით უნდა დაეკმაყოფილებინათ მუშები შემდეგი საგნებით: ფულით, სურსათით და ბინით. დღემდე კი ეს არც ერთი სისრულეში არ მოუყვანიათ, რაც უკმაყოფილებას იწვევს მუშებში.

აქ მუშაობს 2100 მდე მუშა. თვითეული ხელმძღვანელი ჯამაგირი მესამე თვეა არ მიუღიათ. მასთან არც სურსათის მხრით არიან უზრუნველყოფილი. ეს ხელს უშლის წარმოების სასურველ პირობებში ჩაყენებას. საჭიროა დაჩქარებით აღრულება იმ დაპირებებისა, რომლებიც იკვებებოდენ და იკვებებიან მუშები დღემდე. ის ახალგაზდები, რომლებიც უნდა გამოცხადებულიყვნენ სამხედრო საკრებულოში სამხედრო ბეგარის მოსახდელად, დღემდე არ გამოცხადებულან. მიზეზი ის არის, რომ უცდიან ანგარიშის მიღებას.

სიმონ მეხუზლა.

პროვინცია

ს. კავთისხევი (გორის მაზრა). დღეს, როცა საზოგადოთ ჩვენებურ სოფლის ცხოვრებას უკვირდება ადამიანი და, კერძოთ კი სოფ. კავთისხევისას, უნებურათ მოგაგონდებათ სურათი 1918 წელს მდორე ოკეანეში ამერიკიდან მომავალი გემი „ტიტანი“-ს დაღუპვა, სადაც ფეზიკურათ ლინერი მგზავრები ოკეანეში ისროდნენ ნავებში დახრჩობისაგან გადასარჩენათ ჩამსხდარ ბავშვებს, ქალებს და, აგრეთვე ყველას, ვისაც კი მოერეოდნენ, რომ მათი ალაგი თითონ დაეჭირათ და სხვისი დახრჩობით თვითონ ეცოცხლათ.

ვიმეორებ, დღევანდელი ცხოვრება სოფლათ ამ სურათს ზედმიწევნით იძლევა. მხოლოდ თითონ მიზეზი, ამ ორი მოქმედების მომენტის მდგომარეობა ერთმანეთისაგან დიდათ განსხვავდება. ოკეანეზე თუ რამდენიმე ათასი მგზავრი მოუოლოდნელათ საშინელი სიკვდილის წინაშე წარსდგა, შეძრწუნდა, სულით დაეცა და ზნეობრივი სიშიშვლე გამოიჩინა, რაც მთელმა ევროპამ ერთხმათ დაჰგმო, ჩვენში იგივე სიმდაბლე ადამიანისა ხდება არა სიცოცხლის აუცილებელი სიკვდილისაგან გადასარჩენათ, არამედ ბუნებრივათ უპირატესობის შესაძენათ, რომ მდგომარეობის ბატონათ გრძნობდეს თავს. ამ ნიადაგზე, მარცხნივ თუ მარჯვნივ, ადამიანის ყოველმა ცუდმა მხარემ თავი წამოჰყო.

ამ საერთო წრიდან ეყოფა პარტიზანული ნაწილი შემდგარი ახალგაზდა გლეხებისაგან, რომლებიც, ზემოდასახელებული მისწრაფებათა გარდა, აგრეთვე შრომასაც ერიდება და სამაგიეროთ თავმომწონეთ ეძლევა ლხინს, ქეიფს და სხ. გლეხებიდან იქმნება მსგავსი ტიპი, ნინოშვილის „ჩვენი ქვეყნის რაინდიდან“, რომელსაც წინეთ თავად-აზნაურობა იძლეოდა. ყველა ამის შემდეგ, რასაკვირველია, თუ კერძო ოჯახებშიაც კი სამოკიტნოები იხსნება, სადაც ეს თავად-აზნაურული ხასიათის ახალგაზდა გლეხობა ქეიფს ეძლევა და ერთმანეთს თოფის ხათქა-ხუთქში ეჯიბრებიან, რომლის დროსაც ნიშნისთვის სარგებლობენ უცაბედათ გაგლილის კაცით, ანუ ძალლით. სამწუხაროთ ეს წრე მოზარდ ბავშობის ყურადღებას იპყრობს, რომლებსაც მათი ცხოვრება სახარბიელოთ და სასახელოთ მიაჩნიათ და ამიტომ მათთან დაახლოებას სცდილობენ. ასეთია სულიერი ატმოსფერა მასაში. ყველა ამის შემდეგ ადვილი გასაგებია, თუ აქაური მოწინავეების მოღვაწეობა საზოგადო საქმეებისადმი რამდენათ დამაბინეჯებული და უშინაარსო უნდა იყოს. აი მაგალითები:

ამ ორი თვის წინათ რამდენიმე პირის მეცადინეობით შესდგა მკირე რიცხოვანი კრება, რომელსაც მიზნათა ჰქონდა ამ ერთი წლის წინათ დახურული ბიბლიოთეკა-სამკითხველოს მოქმედების განახლება. ძველი გამგეობა კრებაზე არ გამოცხადდა, და ანგარიშის ჩამოურთმევლათ კი კრებამ თავის თავს ნება არ მისცა ძველი გამგეობის გაუქმებულათ გამოცხადება, მიუხედავათ იმისა, რომ ამ გამგეობას ნაკისრ საქმის წინაშე დაუშვებელი დაუდევრობა მიუძღვის. კრება იმით დაშალა, რომ ზოგიერთი იქ მყოფთ ეთხოვათ თავთავიანთ უბნებში შეედგინათ სია ბიბლიოთეკა-სამკითხველოს აღდგენის მსურველებისა. ასეთ ყოველდასჯირო საზოგადო დაწესებულების სასარგებლოთ ამაზე მეტი არა გაკეთებულა რა.

ამ ზაფხულს სასოფლო კომიტეტმა ჩაიბარა მეთიდები ჭირნახულისა ყოფილი თავად-აზნაურების ნაშამფლევიდან. კომიტეტის გადაწყვეტილებით ეს ჭირნახული უნდა გაყიდულიყო კოდი ათ თუმნათ (კოდში ოთხი ფუთია), ისეთ გლეხებზე, რომლებსაც ნახნავი სულ არა ჰქონდა, ან და მოუკიდა ძალიან მცირე. მაგრამ ამ გადაწყვეტილების სისრულეში მომყვანმა ძალამ, ე. ი. სოფლის ადმინისტრაციამ თავისი მადის მიხედვით მოიყვანეს სისრულეში. გადარწყულ იქმნა სუფთა კოდი კომისარისათვის, ოთხი კოდი მწერლისათვის და ოროლი კოდი მილიციონერებისათვის, რომელთა რიცხვი ხუთია. მხოლოდ დანარჩენი ორი ჩანახი განაწილებულ იქნა ღარიბ მცხოვრებლებზე.

ამ წინაზე აქ მოასვენეს რომანიულ ნიადაგზე მოკლული აფიცერი ონოფრიშვილის გვამი. კომისარის განკარგულებით მიცვალებულის პატივსაცემლად მოწვეულ იქმნა ხალხი მილიციონერების „შემწეობით. ამავე მიზნით შეგროვილ იქნა ოდესლაც გვარდიაში ჩაწერილი პირები, რომლებიც მარქსის სურათიან დროშებით და შეიარაღებულნი სამარხ წესზე კომისრის მეთაურობით გამოცხადდენ საჭირო დროზე. ბოლოს, როდესაც მიცვალებულს სამარეს აბარებდენ, ნიშნათ სამხედრო პატივის ცემისა, გვარდიამ სამი წყება თოფები დასცალა. მაგრამ სამწუხაროდ საქმე იმაშია, რომ ყველაფერ ამას, ოფიციალურ სამგლოვიარო პარადს და მარქსის სურათიან დროშების მნიშვნელობას და შინაარსს აქარწყლებს თითონ გარემოება, რომელშიაც ეს სამწუხარო დრამა არის მომხდარი, რაც მღვდელმა გედევანიშვილმაც კი შენიშნა ეკლესიაში სიტყვის წარმოთქმის დროს, რომ „რახან შვილი თავისი თავის განწირვით მშობლებს სამუდამო მწუხარებას აყენებს, თავგანწირვა იგი უნდა იყოს სახელოვანი მშობლების სანუგეშოთ. ჩვენ დღეს გვაქვს თავისუფალი დემოკრატიული რესპუბლიკა, რომელსაც აუარებელი მტერი ჰყავს, რესპუბლიკის მოსამსახურე მხედრის მოვალეობაა სიცოცხლე ამ თავისუფლების დასაცავად გადასდოს. აქ კი, ჩვენი დღევანდელი მხედრის სიკვდილია რომანიულ ნიადაგზე!“ ჩვენ ღვდლის ამ მოსაზრებას უარს ვერ ვყოფთ. მეორეც ესაა, რომ ჩვენი საქვეყნო და დიდებულ მასწავლებლის მარქსის სურათის ქუჩაში გამოტანით პატივისცემა არა მარქსისტის ყოველივე ლოგიკას და უფლებას მოკლებულია.

ამ ზაფხულს სოფ. კავთისხევს ეწვია ექიმი ქალი როდზენოვიჩისა, რისთვისაც კავთისხევის მცხოვრებლების მხრიდან მადლობის მეტი არა ეთქმის რა, მით უმეტეს ასეთ ეპიდემია წელიწადში სოფლად, როგორიც წრეულს არის. მაგრამ სამწუხაროთ ექიმი ცდილობს თავისი მდგომარეობით ისარგებლოს ისე, როგორც სხვა ყველა უბრალო მომაკვდავი. მოგეხსენებათ, რომ სოფლად ავადმყოფისადმი დაუდევრობას იჩენენ, და როცა ავათმყოფი უკიდურეს მდგომარეობაში ვარდება, მაშინ გარბიან ექიმთან გულგახეთქილნი და თვალ ცრემლიანი, ასე რომ გარეშოება ექიმისაგან არავითარ დაყოვნებას არ ითმენს. ექიმი ქალი როდზენოვიჩისა კი სწორედ ამ დროს უმართავს ავათმყოფის პატრონს გულდამშვიდებულ ვაჭრობას; „თუ მომცემ ერთ ჩანახ პურს, წამოვალო, მე ფულს არ ვიღებ“ო. როცა თვალცრემლიანი მთხოვნელი აჩქარებულის ენით მას ეხვეწება და აგონებს წინასწარ ვაჭრობის უადგილობას ექიმისს, იგი კამათს უმართავს, რომ იგი კერძო ექიმია, და როგორც ასეთი, მაშასადმე, მაგნაირი მოვალეობისაგან ვითომ თავისუფალია. ერთი სიტყვით, არ არის საზოგადო აზრი, არ არის სათანადო მოქმედება...

ცოველი.

სოფ. ხელთუბანი (გორის მაზრა). 20 ოქტ. სოფ. ხელთუბანში კომისარის მდივანმა და ერთმა მილიციონერმა ერთ უმაწვილს სოფელში უბრალო სროლისთვის რევოლვერი ჩამოართვეს. ამის გამო კომისარის მდივანს ერთი ყოფა დაუყენეს სოფლელებმა: როგორ თუ შენ იმას იარაღი ჩამოართვიო. ის კაცი რამდენიხანია ამ სოფელში მუშაობს, მექვაბეა, პატრონებს თვითონ აკეთებსო და თავისი ნება არ არისო, როცა უნდა გაისვრისო, არავისი საქმე არ არისო. მოითხოვდენ რევოლვერის უკან დაბრუნებას. მაგრამ რევოლვერი მდივანმა უკან არ დაუბრუნა და კომისარიატში წაიღო. რამოდენიმე ყოფილ დეზერტირები გაიძახოდნენ: „მა რიღას თავისუფლებაა, თუ კი იარაღს ჩამოგვართმევენო“. თითონ კომისარი იმ დროს სხვა სოფელში იყო. დიდი საზოგადოება უჭირავს და ვერ ასდის, თანაშემწეც არა ჰყავს. სოფლებში ხალხს იარაღი ბევრს აქვს. ადგილობრივი მილიციები ულონო არიან და იარაღს ვერა ჰყრიან. საჭიროა შესაფერისი ყურადღება მიექცეს ვისგანაც ჯერ არს.

სოფ. ძირათავასა (შორაპნის მაზრა). ძირათავასაში არსებობს ერთკლასიანი სამინისტრო სასწავლებელი, სკოლა არის მოთავსებული პატარა ქვიტკირის ნესტიან დუქნის შენობაში, წინ ჩვეულებრივი დუქნის დარაბა აქვს და ფანჯრები ნახევარზე მეტი უმინოა. მიწის იატაკზედ არის უპატრონოთ დაყრილი მოსწავლეების დასაჯდომი დგამები.

ამ სკოლას ყავს კიდევ მეზობლათ ძირათავასელებს გარდა სოფ. მეჯირეთი. ეს სოფელი შეადგენს ჩხარის საზოგადოებას და არიან ჩხარზე დაშორებული 10 ვერსის სიშორით, მცხოვრებთა რიცხვი არ აღემატება 50 კომლს. ძალიან კარგს იზამდენ აქაური მოწინავე პირები, რომ შემოუერთდებოდენ ძირათავასელებს, რომელნიც არიან ერთმანეთზედ 200 ნაბიჯზედ დაშორებული და ჩემის აზრით 10 ვერსზედ სიარულს 200 ფეხის გადადგმა უკეთესი უნდა იქნეს, სასწავლებელს ადვილათ შეინახავს 150 კომლი ვიდრე 100 კომლი. ძალიან კარგს იზამს მთავრობა, რომ დროით ყურადღება მიაქციოს უპატრონოთ მიგდებულს სასწავლებლებს.

გზირი.

მანგლისის რაიონი. დაახლოებით ერთი თვე იქნება, რაც მანგლისის რაიონში ჩამოვიდა შეათედის ასკერეფად სასურსათო სამინისტროს წარმომადგენელი ალ. ცქიტიშვილი. ზოგ ადგილებში უკვე დაათავა მოკრება. სხვათა შორის გადავიდა ს. ნაპილნარში, სადაც სცხოვრობს 22 კომლი მაჰმადიანი და მოსთხოვა მოსავლის შეათედი. მაჰმადიანები ამ განცხადებას გაოცებით შეხვდენენ. საქმე შემდეგში ყოფილა: ს. ნაპილნარში ერთ ბეგს იბრაგიმ მურსაკულოვს ჰქონია 120 დესეტინა მიწა. ერთი თვის წინათ მოსულა და იჯარა მოუთხოვია გლეხებისათვის. წინაღმდეგ შემთხვევაში დამუქრებია: „თუ აქაური ჯარი არ დამეხმარა ბორჩალოდან ჩამოვიყვან თითრის ჯარს და სულ ერთიანად გაგანადგურებთო, ვინ გითხრათ თქვენ თითქოს ჩვენთვის მამული ჩამოერთვათ, ეგ ვის გაუგია, ჯერ საამისო კანონი არ გამოსულაო“. ასე და ამგვარათ მუქარით აუძულებია ყოფილ ბეგს გლეხები მიეცათ მისთვის ექვსასი მანეთი იჯარის ფული. ბეგს თავის მხრივ მიუცია გლეხებისათვის შემდეგი შინაარსის წერილი: 1918 г. августа перваго дня получена арендная плата отъ Муса Сулеиманъ оглы, Кара Таги оглы, Кургана Пирверди оглы за покосъ и распашку за имѣніе Гохнаръ шесть сотъ (600) рублей.

Ибр. Мурсакуловъ

ამას გარდა ალსანიშნავია, რომ მურსაკულოვი ძველი ფეოდალივით ცხოვრობს: მის სახლ კარს უვლის ორი მოსამსახურე, რომლებიც არიან მის მამულში ჩასახლებულნი ყმების პირობებში. უვლიან ოთხმოც სულ საქონელს, რაშიაც არაფერს არ იღებენ. ცხადია, რომ მემამულეები სარგებლობენ გლეხების მოუმზადებლობით და სიბნელით.

ვლ. კაკაბაძე.

წერილები რედ. მიმართ

ამხ. ვ ჭედიას და ტრაპიზონში მომუშავე ამხანაგების საყურადღებოთ.

გაზ. „ერთობის“ მე-219 ნომერში მოთავსებულია ამხ. ვ. ჭედიას წერილი, სადაც ის უკანასკნელთ მოუწოდებს ამხანაგებს შეიკრიბონ 30 ოქტომბერს ქ. თფილისში მუშათა საბჭოს ბინაზე ტრაპიზონში არსებულ სოც ალ დემოკრატიულ ორგანიზაციის და მუშათა საბჭოს ლიკვიდაციის მოსაზღვნათ. სამწუხაროთ, როგორც დღემდის, არც ამ დროსთვის გარეშოება ნებას არ მაძლევს დავესწრო აღნიშნულ დღეს ამ კრებას, რაც შეუძლებლათ გაჰხდის ლიკვიდაციის მოხდენას, ვინაიდან ყველა საჭირო დოკუმენტები, როგორც პარტიის მდივანთან, ჩემთან ინახება. ამიტომ დაბეჯითებით ვსთხოვ ყველა ამხანაგებს, რომ ისინი შეიკრიბონ ქ. თფილისში 3 ნოემბერს, როცა მეც საშუალება მექნება დავესწრო კრებას და აგრეთვე სხვა ამხანაგებსაც, რომლებიც უფრო მოსალოდნელია, რომ პარტიულ ყრილობაზე გამოცხადდებიან.

ტრაპიზ. სოც. დ. კომიტ მდივანი
ი. ურუშაძე.

განცხადებანი

ქუთაისის და რიონის სადგურს შუა

დავკარგე

171 მანეთი ფული. ჩემი და ჩემი მეუღლის პასპორტები, სახალხო გვარდიის მთავარ შტაბის მიერ მოცემული რევოლვერის მოწმობა. აგრეთვე სხვადასხვა ჩემთვის გამოსადეგი ბარათები. მნახველს ვსთხოვ, რომ ფული დაიტოვოს და სხვა ყველაფერი გამომიგზავნოს შემდეგი მისამართით: თფილისი, რევაზოვის ქუჩის შესახ. სახლი ზ. ჭიპინაძისა, № 5. არჩილ მოსეს ძე არჩვაძე.

დავკარგე

სამხედრო სამსახურიდან განთავისუფლების მოწმობა, მეტრიკული აღმოწერილობა და ბასილეთის საზოგადოების კომისარისაგან მოცემული პირადობის მოწმობა. მპოვნელს ვსთხოვ დამიბრუნოს. კასიანე ს. დოლიძე.

სამკურნალო კაბინეთი
ეძიმ ალექსანდრე დავითის ძის
კეკელია

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავათმყოფებს (914—606 ის შეშხაპუნება). ავათმყოფთა მიღება დილის 9 საათ. 11 საათამდე და საღამოს 5 საათიდან 7 საათამდე. მიხეილის პროსპექტი, № 116, სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ. ტელეფონი 14—28.

ეძიმი
ლ. ა. სარალიძე

იღებს ყოველდღე შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ, საღამოს 6—8 საათამდე. კვირაობით დილის 9—12 ს. ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 87. ოვეალის აუდიტორიის ახლო.

ეძიმი
გ. გოლდუსტეინი

ყოფილი ასისტენტი ბარონ როტშილდის მთავარი თვალის გოსპიტლისა და ჟენევის უნივერსიტეტის კლინიკისა. თვალის ავადმყოფობანი. ამორჩევა სათვალეებისა. მიღება დილის 8—11 ს. და საღამ. 5—8 ს. ნიკოლოზის ქ. № 32.

კბილის საექიმო კაბინეთები
თეოდორე საყვარელიძე ძე ცხოველიძისა

ავადმყოფები მიიღება ყოველდღე დილის 9—2 საათამდე და საღამოს 5—6 საათამდე, გარდა კვირა დღეებისა. მისამართი: კალოუბნის ქუჩა (ყოფილი ბარონის), სახელმწიფო ბანკის პირდაპირ, ტელეფონი 13—35.

ეძიმი **მ. ფ. ჭბალოგლიშვილი**

იღებს ქალების და ქირურგიულ სნეულებით ავათმყოფთ დილის 9—11 და საღამოს 5—7 საათ. მისამართი: ოლლას ქუჩა, 41. ტელ. № 9-53.

ეძიმი **ნიკოლოზ ი. ბახვილაძე**

იღებს სპეციალურად—მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სახსრების ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, ქერქებით და სხვა შინაგან სნეულებით ავათმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 5—7 საათამდე. ელექტრიზაცია. მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11, ზემელის აფთიაქის პირდაპირ.

გაიხსნა თვალის საავადყოფო
(მუდმივი საწოლებით)
ექიმი დონნინისა

ყოფილი ასისტენტი უნივერსიტ. თვალ. კლინიკისა ვენაში და პარიზში. ავათმყოფების მიღება ყოველ დღე 9 საათიდან 1 საათამდე და 4—7 ნახევარ საათამდე. მიხეილის პროსპექტი № 141 (კინემატოგრაფ „ბოლოს“ ახლო) მძიმე ავათმყოფები და საოპერაციები მიიღებიან სრულ პანსიონში. ტელეფ. 5—96.

ეძიმი **დ. ჯავახიშვილი**

მიიღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულებიან ავათმყოფთ ყოველ დღე ქვირის გარდა, დილის 9—11 და საღამ. 5—7 ს. ბინა: ვერა, გუნიბის ქუჩა, № 41. ტელეფონი № 14—09.

მიხეილის კერძო. სამკურნალო

მუდმივ ხაწოლებით. მიხეილის პრ. № 167, ტელ. 11—85. ავათმყოფების მიღება ყოველდღე დილ. 9—2 საათ. და საღამოს 5—7 საათამდე.

ექ. ა. ნ. შატილოვი თვალ. სნეულ. დილ. 9—10 ს., ა. დ. წულუკიძე ქირურგ. და შინაგ. 9—10 ნახ. ს., ი. ნ. ტერ-აკოფოვი ქალ. და საბებიო 10—11 ს., მ. ფ. მგალობელი ქირ. და ქალურ 11—12 ს., მ. ი. ვაჩნაძე შინაგ. და საბავშვო 11—12 ს., ნ. ა. გამრეკელი შინაგ. და ნერვ. დღის 12—1 ს., ა. პ. წულუკიძე ქირ. და შინაგ. საღ. 5—6 ს., კ. ვ. ტუეშელაშვილი ტყავისა და ვენერ. 6—7 ს.

მასაჟი, ელექტრიზაცია, კანის ქვეშ შეშხაპუნება. 606 და 914 შეშხაპუნება. საავადმყოფოსთან არსებობს სამშობიარო განყოფილება ექ. მ. მგალობელისა და ი. ნ. ტერ აკოფოვის ზედამხედველობით.

ექიმი
დიმიტრი იოსების ძე ჭოტაძისა

დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება შინაგან, ხრონიკული მალარია, სისხლნაკლებობა, ვენერიული, ხრონიკული ტრიპერი, საშარდე მილის სიფეწროვე, სიფილისი და მის შედეგები, 606—914 შეშხაპუნება: მიღება საღ. 5—7 ს. მისამართი: გორის ქ. (ციდუბე) № 6. ტელეფ. 1—04.

ექ. დიასამიძე განაახლა სახლში ავათმყოფების მიღება 1—2 ს. ნაშ. და 5—6 საღ. ოლლას ქუჩა, სახ. № 15. ტელ. 18—03.

ეძიმი
ა. ნ. შატილოვი

იღებს თვალის სნეულებიან ავათმყოფთ. საღამოს 4—6 საათ. ბეთლეემოვის ქუჩა, სახ. № 4. (ყოფილ ბეთლ. ბანკის ახლო).

ეძიმი **ვ. ვ. ფუხაძე**

იღებს სადოსტაქრო ავათმყოფთ ოფთალმოს. 5—6 საათამდე კვირა დღის გარდა, „ინსაბართი: დიდი მთავრის ქ. № 57; ოფიცერთა გეონომიურ საზ. შენობის პირდაპირ, სახ. ხვანშვილისა. ტელ. № 5—17.

ეძიმი **ლ. ი. ჯაფარიძე**

მიიღებს შინაგანის, ყურის, ყელის და ცხვირის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 11—1 საათამდე, საღამოს 5—7 მიდათოვის ქუჩა № 7. ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ. ტელეფონი 16—65.

ექიმი
ვლადიმერ მიხეილის ძე ბახვილაძე

იღებულობს შინაგან სნეულებიან ავათმყოფთ დილის 11—12 საათ. და საღ. 6—7 საათ. მისამართი: უდელინი ქ. № 14.

ეძიმი **ნ. ლ. ტურიაშვილი**
(მედიცინის დოკტორი მიუნხენის უნივერსიტეტისა)

იღებულობს ავადმყოფებს ყოველ დღე შუადღის 12—2 და საღამოს 4—6 საათ. შინაგან სნ. ბავშვო, საბებიო და საშვილოსნოს სნეულებანი. ნიკოლოზის ქუჩა, № 7, სიმონ ოვიჩის ფოთიაქის გვერდით.

ექიმი
იოსებ რაჟდენის ძე ცინცაძე

ღებულობს შინაგან და ვენერიულ ავათმყოფთ საღამოს 5—7 ს. მიხეილის პრ. № 121, ბინა 4. ტელეფონი 11—06.

ეძიმი **ბ. ა. შაფრანი.**

სპეციალურად სიფილისი და მისი შედეგები (შეშხაპუნება 606 და 914), ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე ორგანოების სნეულებანი. ავათმყოფების მიღება ყოველდღე დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე ქალების საღამოს 4—5 საათამდე. კვირაობით მხოლოდ დილით. მისამ: ოლლას ქ. № 33.

ძ. ხ ო ნ ი.
ექიმი ხპირიდონ დიმ. ჯალალანია.

იღებს ავათმყოფთ დილის 9—12 ს.-მდე. მისამართი: მათხოჯის ქ. საკუთ. სახლ.

ექ. ნაბი ნ. ბ. შიშლო. საბაშვილი

მედიცინის დოქტორი ენენვის უნივერსიტეტისა და ედინბურგის მედიკურ-ქირურგიულ კოლეჯისა. იღებს ყოველ დღე შინაგან, ქალურ და ვენერიულ ავადმყოფთ და აძლევს ხაზგასმით დიეტებს. სიფილისის წამლობა ახალი მეთოდებით. დილის 10—12 ს. და საღამოს 6—7 ნახ. საათამდე. სერგეევის ქუჩა (ყოფილ სოლოლაკი) სახლი № 9. ტელ. 9—26.

რენგტენისა და ელექტრონის ხსივებისა
სამკურნალო კაბინეტი.

წითელი ჯვრის საზოგადოების და მიხეილის საავადმყოფოს რენგტენის კაბინეტის ყოფილი გამგე

დოქტორ ა. ვ. ლევენშტეინისა.

ავათმყოფები მიიღება შინაგან, ნერვებისა და ქალის ავადმყოფობა რენგტენოფოტოგრაფია და ფიზიკური მეთოდ ექიმობისა წინასწარ ჩაწერით (დაპირ. ლები რიგ გარეშე). სპეციალური რენგტენო-დიაგნოსტიკა და ფიზიოთერაპევტულისა, ფილტვებისა, კუჭისა და ჭიპის ავადმყოფობისა. მიღება 4—8 საათამდე გარდა კვირა დღეებისა. კრილოვის ქუჩა, სახლი № 5, ბინა № 8. ტელეფონი № 12—46.

**ექიმი ნ. ბ. ბ. ბ